

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: **I. A. M.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2020, č. j. MPSV-2020/196318-921,
sp. zn. SZ/MPSV-2019/218566-921,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobkyně *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobkyně si zažádala o dávku mimořádné okamžité pomoci za účelem konzultace s lékařem ve věci neplodnosti a umělého oplodnění. Správní orgány jí dávku nepřiznaly s odůvodněním, že se nejedná o výdaj sloužící k zajištění základních životních potřeb. Krajský soud níže vysvětlí, proč správní orgány postupovaly správně.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. V dubnu 2021 žalobkyně požádala o dávku mimořádné okamžité pomoci. Jako typ mimořádné okamžité pomoci uvedla jednorázový výdaj. Ten chtěla použít na uhrazení

konzultace s lékařem ve věci léčby neplodnosti a umělého oplodnění. Jeho předpokládaná výše byla 1.000 Kč.

3. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně („Úřad práce“) rozhodnutím ze dne 28. 4. 2021, č. j. 133835/2021/BBA („rozhodnutí Úřadu práce“) žalobkyni požadovanou dávku nepřiznal. Pro účely poskytnutí této dávky žalobkyni nepovažoval za osobu v hmotné nouzi, neboť se nejedná o výdaj sloužící k zajištění základních životních potřeb. Mimořádná okamžitá pomoc slouží k překonání náhlé a nepředvídatelné životní situace, se kterou se člověk neumí vypořádat sám. Žalobkyně ale podle Úřadu práce nežadá o dávku za účelem zajištění základních životních potřeb. Požadovaný výdaj není nezbytný k odvrácení náhlé životní situace. Úřad práce odkázal také na § 6 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, podle kterého lze umělé oplodnění provést ženě v jejím plodném věku, pokud její věk nepřekročil 49 let.
4. Žalobkyně se proti rozhodnutí Úřadu práce neúspěšně odvolala. Žalovaný ve svém rozhodnutí ze dne 7. 6. 2021, č. j. MPSV-2021/99541-921 („rozhodnutí žalovaného“) zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce. V odůvodnění rozhodnutí poukázal na to, že žalobkyně je od února 2019 v evidenci uchazečů o zaměstnání a dostává příspěvek na živobytí ve výši existenčního minima. Požadavek na poskytnutí dávky mimořádné okamžité pomoci je zcela v rozporu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi. Tento zákon primárně upravuje poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek fyzickým osobám, které se nacházejí v hmotné nouzi. Úhradu konzultace s lékařem ve věci neplodnosti a umělého oplodnění nelze podřadit pod situace, kterými se rozumí zajištění základních životních podmínek osoby. Proto pro účely této konkrétní žádosti proto ani podle žalovaného žalobkyni nelze považovat za osobu v hmotné nouzi. Dávky mimořádné okamžité pomoci mají sloužit k řešení aktuální nepříznivé situace, resp. k řešení náhlé a nepředvídatelné situace, má jít o náklad, který by byl nutný k odvrácení negativní životní situace. Žalobkyně v takové situaci není.

III. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

5. Žalobkyně namítá, že Úřad práce nemá pravdu, pokud ji nepovažuje za osobu v hmotné nouzi. Právě kvůli Úřadu práce je žalobkyně na ulici a bez práce. Žalobkyně popisuje svou složitou životní situaci a neúspěšnou snahu otěhotnět přirozenou cestou. Nesouhlasí se závěrem správních orgánů, že se v jejím případě nejedná o výdaj sloužící k zajištění základních životních potřeb. Žalobkyně hledá způsob, jak otěhotnět. Těhotenství potřebuje pro svou psychiku a uspokojení svých potřeb. Proto má za to, že správní orgány měly dávku přiznat. Právě těhotenství a následné založení rodiny by její životní situaci vyřešilo. Žalovaný přehlíží nedostatky odůvodnění rozhodnutí Úřadu práce a nezabývá se ani výší požadované dávky. V tom žalobkyně vidí důvod pro zrušení rozhodnutí žalovaného.
6. Ve vyjádření k žalobě žalovaný zopakoval, že dávka mimořádné okamžité pomoci slouží k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, jakým je například zaplacení správního poplatku při ztrátě osobních dokladů, vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, úhrada jízdného nebo noclehu. Z povahy věci se jedná o dávku, která nabízí pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru. Jde

zároveň o dávku nenárokovou a závislou na správním uvážení. Úřad práce i žalovaný žalobkyni srozumitelně vysvětlili, proč nesplňuje podmínky pro přiznání dávky.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Soud při posouzení věci vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
8. Žaloba *není důvodná*.
9. Krajský soud nejprve stručně shrne právní úpravu poskytování dávky mimořádné okamžité pomoci. Tu obsahuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi v § 36. Toto ustanovení upravuje několik kategorií osob, které mají nárok na dávku mimořádné okamžité pomoci. Zjednodušeně řečeno lze tuto dávku poskytnout zejména v těchto případech:
 - pokud s přihlédnutím k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům hrozí člověku vážná újma na zdraví [§ 36 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi],
 - vážná mimořádná událost, jako je např. živelní pohroma, požár atd. [§ 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi],
 - úhrada nezbytného výdaje např. na správní poplatky za doklady, na jízdné, nocleh atd. [§ 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi],
 - na pořízení nebo opravu nezbytného základního vybavení domácnosti [§ 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 5 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi],
 - člověku hrozí sociální vyloučení, např. při propuštění z výkonu trestu odnětí svobody [§ 36 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 2 odst. 6 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi].
10. Žalobkyně požádala o mimořádnou okamžitou pomoc na pokrytí jednorázového výdaje. Pro tyto případy je proto relevantní § 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi (třetí z výše uvedených situací). Tato ustanovení přiznávají nárok na mimořádnou okamžitou pomoc člověku, který se považuje za osobu v hmotné nouzi. Za takovou osobu pak může správní orgán považovat též osobu, „která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu“.
11. Výčet v tomto ustanovení zahrnuje jen možné příklady, ve kterých lze poskytnout dávku mimořádné okamžité pomoci. To znamená, že ji lze poskytnout i v jiných než tam uvedených případech. Podstatné však je, že se vždy musí jednat o *nezbytný výdaj*. Přitom se vždy posuzují majetkové a sociální poměry osoby, která o dávku žádá.

12. Správní orgány ve svých rozhodnutích žalobkyni srozumitelně vysvětlily, proč jí nelze požadovanou dávku poskytnout. Objasnily, že se jedná o jednorázovou dávku, která má člověku pomoc překonat *náhlou* anebo *nepředvídatelnou* negativní životní situaci, kterou s ohledem na své majetkové a sociální poměry nezvládá překonat sám. Krajský soud s nimi souhlasí v tom, že v případě žalobkyně taková situace nenastala. Snaha o konzultace s odborníkem za účelem léčby neplodnosti či umělého oplodnění jednoduše není *náhlou* anebo *nepředvídatelnou* negativní životní situací, k jejímuž odvrácení by Úřad práce měl žalobkyni poskytnout finanční prostředky.
13. Úřad práce také správně poukázal na právní úpravu (§ 6 odst. 1 zákona o specifických zdravotních službách), která umožňuje podstoupit umělé oplodnění pouze ženám mladším 49 let. Žalobkyni je ale 56 let. Zákon jí tedy ani neumožňuje umělé oplodnění podstoupit.
14. V situaci, kterou žalobkyně chtěla prostřednictvím dávky mimořádné okamžité pomoci řešit, ji nebylo možné považovat za osobu v hmotné nouzi podle § 2 odst. 4 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Správní orgány tedy nepochybily, pokud jí požadovanou dávku nepřiznaly.

V. Závěr a náklady řízení

15. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neúspěšná žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 19. května 2022

Martin Kopa, v. r.
samosoudce